

Bristande kunskap hos svenska smyckesbranschen om den smutsiga produktionskedjan

Smycken i guld är en dyr lyxvara. Men vägen från gruva till smycke är kantad av enorma miljöproblem, korruption, pengatvätt, barnarbete och dåliga arbetsvillkor. Kunskaperna om riskerna är låg både bland konsumenter och i den svenska smyckesbranschen. Det visar en ny rapport från Swedwatch, Svenska kyrkan och Fair Trade Center.

När guld utvinns används enorma mängder kvicksilver eller cyanid. Storskalig gruvdrift medför också i många fall övergrepp på lokalbefolkning. Den småskaliga gruvdriften kännetecknas av usla arbetsvillkor och i vissa fall barnarbete. Handeln med guld inbegriper inte sällan smuggling och finansiering av vapnade konflikter.

– Spårbarheten för guld är i det närmaste obefintlig, och detta faktum används av företagen som argument för att det är omöjligt att ta ansvar för problemen kring utvinningen. Istället tycker vi att företagen bör arbeta aktivt med de branschinitiativ som finns för att öka spårbarheten och öka andelen ekologiskt och etiskt certifierat guld i sina produkter, säger Viveka Risberg från Swedwatch.

Många av de smycken som säljs på Albrekts Guld, Guldfynd och Hallbergs guld är tillverkade i en frizon i Bombay där man riskerar avsked om man engagerar sig fackligt. Anställningsvillkoren är osäkra och i praktiken har de anställda ingen möjlighet att klaga eller verka för förbättringar.

Ett annat känt arbetsmiljöproblem inom smyckestillverkning i låglöneländer är förekomsten av lungsjukdomen silikos (stendammslunga). De svenska smyckeskedjorna Iduna och Smycka har inte gjort någon kartläggning av underleverantörsledet, än mindre besökt någon underleverantör.

– Företagen måste ta ett större ansvar för att hantera riskerna med hela processen bakom ett färdigt smycke. De måste också informera kunderna bättre. De stickprov i butiker som vi gjort visar på att kunskap om dessa problem saknas hos de anställda, säger Malin Kjellqvist, på Fair Trade Center.

Många människor är beroende av de arbetstillfällena som guldindustrin ger, inte minst inom den småskaliga gruvutvinningen i extremt fattiga områden. Rapporten lyfter fram etiska initiativ som både organisationer och branschaktörer har startat för att förbättra villkoren i hela processen. Ekoguld och etiskt certifierat guld har börjat säljas i vissa butiker.

– Vi rekommenderar inte konsumenter att sluta köpa guldsmycken, utan att efterfråga hållbara alternativ. Vi är övertygade om att konsumenter efterfrågar exempelvis vigselringar i guld som är utvunnet och tillverkat på ett schysst sätt, säger Henrik Fröjmark, Svenska kyrkan.

Rapporten lanseras idag lördag under ett seminarium kl 12-13 i Z-salen i ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm. Där deltar även några berörda smyckesföretag och Greg Valerio, expert på etisk utvinning av guld.

Ladda ner rapporten på www.swedwatch.org

För mer information kontakta:

Viveka Risberg, Swedwatch, tel 070-494 07 17

Henrik Fröjmark, Svenska kyrkan, 0768-00 01 79

Malin Kjellqvist, Fair Trade Center, 0733-86 74 20